The Digital *Liber exceptionum* Project (https://exceptiones-project.wlu.ca)

Augustinus de utilitate credenda (fol.4rb)

1. Hereticus est qui alicuius temporalis commodi. et maxime glorie principatusque sui gratia. falsas ac uarias opiniones gingnit uel sequitur.

   nunc uero cum inter haec duo plurimum intersit, quandoquidem haereticus est, ut mea fert opinio, qui alicuius temporalis commodi et maxime gloriae principatusque sui gratia falsas ac nouas opiniones uel gignit uel sequitur, ille autem, qui huiusmodi hominibus credit, homo est imaginatione quadam ueritatis ac pietatis inlusus: cum haec ergo ita sint, non putaui apud te silendum esse, quid mihi de inuenienda ac retinenda ueritate uideatur, cuius, ut scis, ab ineunte adulescentia magno amore flagrauimus.

   Augustinus Hipponensis, *De utilitate credendi liber*, 1 (CSEL 25.1, I. Zycha ed., p.3, ll.5-14).

2. Vix est qui de se tantum sentiat quantum potest. sed qui minus excitandus est. qui amplius reprimendus. ut neque ille desparatione frangatur. neque iste precipitetur audacia. quod facile fit. si etiam hii qui ualent uolare. ne cui sint periculosum inuitamentum. paulisper cogantur incedere qua etiam ceteris tutum est.

   uix enim est, qui de se tantum sentiat, quantum potest; sed qui minus, excitandus est, qui amplius, reprimendus, ut neque ille desperatione frangatur, neque iste praecipitetur audacia. quod facile fit, si etiam ii, qui ualent uolare, ne cui sint periculoso inuitamento, paulisper cogantur incedere, qua etiam ceteris tutum est.

   Augustinus Hipponensis, *De utilitate credendi liber*, 10.24 (CSEL 25.1, I. Zycha ed., p.30, ll.11-16).

3. Sapientes uoco. non cordatos et ingeniosos homines. sed eos quibus inest. quanta inesse homini potest. ipsius hominis deique firmissime percepta cognitio. atque huic cognitioni. uita moresque congruentes.

   nunc autem sapientes uoco non cordatos et ingeniosos homines, sed eos, quibus inest, quanta inesse homini potest, ipsius hominis deique firmissime percepta cognitio atque huic cognitioni uita moresque congruentes: ceteros autem cuiusque modi artibus inertiisque adfecti sunt, quolibet uictu probandi siue inprobandi, stultorum in numero deputauerim.

   Augustinus Hipponensis, *De utilitate credendi liber*, 12.27 (CSEL 25.1, I. Zycha ed., p.34, ll.23-28).

4. Christus afferens medicinam que corruptissimos mores sanatura esset. miraculis consiliauit auctoritatem. auctoritate. meruit fidem. fide. contraxit multitudinem. multitudine obtinuit uetustatem. uetustate roborauit religionem.

   ergo ille adferens medicinam, quae corruptissimos mores sanatura esset, miraculis conciliauit auctoritatem, auctoritate meruit fidem, fide contraxit multitudinem, multitudine obtinuit uetustatem, uetustate roborauit religionem: quam non solum haereticorum ineptissima nouitas fraudibus agens, sed nec gentium quidem ueternosus error uiolenter aduersans aliqua ex parte conuelleret.

   Augustinus Hipponensis, *De utilitate credendi liber*, 14.32 (CSEL 25.1, I. Zycha ed., p.41, ll.4-10).

5. Cum adipisci certissimum ac summum bonum nemo possit. nisi id plene. perfecteque dilexerit. quod nullo pacto fiet quamdiu mala corporis atque fortuita formidantur. christus nascendo mirabiliter. et operando conciliauit caritatem. moriendo autem et resurgendo excludit timorem.

   nam cum adipisci certissimum ac summum bonum nemo possit, nisi id plene perfecteque dilexerit – quod nullo pacto fiet, quamdiu mala corporis atque fortuita formidantur – ille nascendo mirabiliter et operando conciliauit caritatem, moriendo autem et resurgendo exclusit timorem.

   Augustinus Hipponensis, *De utilitate credendi liber*, 15.33 (CSEL 25.1, I. Zycha ed., p.42, ll.9-13).

6. Sordes animi sunt. amor quarumlibet rerum. preter deum et animum. a quibus sordibus quanto est quis purgatior. tanto uerum facilius intuetur.

   sunt autem sordes animi, ut breui explicem, amor quarumlibet rerum praeter animum et deum: a quibus sordibus quanto est quisque purgatior, tanto uerum facilius intuetur.

   Augustinus Hipponensis, *De utilitate credendi liber*, 16.34 (CSEL 25.1, I. Zycha ed., p.43, ll.8-10).